

Rzędu 9 — 3,939 wygrał 3,000 ZR. W. W.
 — 3 — 4,926 — — — 2,000 — — —

Rurs Wiedeński z dnia 7go Czerwca: Obligacyjo długu Stanu 6 procentowe w M. K. 81 — Obligacyjo na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1820 za 100 ZR. M. K. — Obligacyjo na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1821 za 100 ZR. M. K. — Certyfikaty na pożyczkę z r. 1821 za 100 M. K. — Kurs na Augsburg za 100 Kur. 99 3/8 Usz. 99 2 M. — Moneta konwencyjna za 100, 250. — Akcyjo bankowe, jedna po 913 1/2 ZR. M. K.

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

Podług Gazet Angielskich wolne Państwa Kolumbii i Peru zawarły ze sobą związek, którym zobowiązały się wszelkimi w ich mocy będącimi środkami bronić niepodległości swojej tak przeciw Hiszpanii, jak i przeciw wszelkim zagranicznym Mocarstwom. Obywatele Państw obu używają każdy z osobna równych praw i przywilejów. W przypadku zaburzenia wewnętrznej spokojności w którym-bądź z obu Państw, obowiązują się jedno użyć wszelkiej mocy do przywrócenia prawnego porządku w drugiem Państwie.

Hiszpania.

Monitor z d. 27. Maja zawiera następujące wiadomości od wojska w Katalonii:

„Girona d. 21. Maja 1823.“

„Generał Donnadieu znajdował się d. 19. t. m. w Caldes, zjechał się w tym mieście z Jenerałem d'Eroles, którego wojsko było w Viniancie. Umawiali się względem swoich obrotów celem uderzenia na Minę, który błądząc po różnych miejscach zamysłał nareszcie powrócić do Cellentu. (Lecz Mina opuścił i to stanowisko, nie chcąc oczekiwać Francuzów.)

„Dywizya Curiala była d. 20. w Grallers: Llobera cofnął się ku St. Ander de Palomar porażony przez Jenerala Donnadieu.“

„Milanż jeszcze d. 20. o 4. godzinie zrana był w Mataro. Hrabia Curial wysłał wojsko przeciw temu wielkiemu miastu, które tylko o mil cztery od Barcelony jest oddalone.“ (Podług późniejszych wiadomości Jenerał Curial zajął inż Mataro.)

Doniesienie telegraficzne z Toulonu z d. 23. Maja wiadomia, że Królewska galiota La Torche powracając od brzegów Hiszpańskich wpłynęła do tego portu. Podpłynęła aż pod Malagę, lecz nigdzie dowiedzieć się nie mogła, czyli Francuzkie okręty znajdują się na

morzu. D. 18. Maja krążyły koło Barcelony fregata la Junon i korweta la Victorieuse.

Dziennik rozpraw z d. 25. Maja wyraża: »Gdy Wschodnio - Pirenejskie wojsko roztrzygło los Katalonii, roztrzygło wojsko Xiążęcia Angoulême los całej Hiszpanii w samym Madrycie. Przy zbliżaniu się naszego wojska wydał Jenerał Abisbal d. 15. nibyto manifest drukowany, w którym oświadcza, że mężowie rządzący krajem iego, znieszczyli go do szczytu przez niezdolność i nierozsądek; że potrzeba będzie Ministrów oddalić, rozwiązać Stany, Króla powołać do Madrytu, a z Francją wejść w układy. Po tym manifestie wydał odezwę wzywając mieszkańców Madrytu do dobrego przyjęcia Francuzów. Stolica ta bynajmniej nie potrzebowała takiego wezwania; wprzód inż kazala prosić Xiążęcia Angoulême, ażeby przybył i uratował ją od zgrozy bezrządu. Mniemają niektórzy, że Abisbal działa w porozumieniu z Ballesterosem i z Morillem. — Wszystkie listy potwierdzają powszechne powstanie prowincyi Hiszpańskich przeciw tamtejszemu Rządowi. Gdy powstanie dosięgnie Sewilli wtedy Stanom brakować będzie czasu do odwiezienia Króla do Kadyxu. W takim przypadku nie dziwiliby to nas wcale, gdyby Król Ferdynand przybył do Madrytu.«

Naywięcý gazet Paryskich umieściło długi manifest do Hiszpańskiego Narodu wydany w Sewilli d. 1. Maja i niby podpisany przez Króla, którym Król J.Mc napomina ich do trzymania się Konstytucyi. Z powodu tego manifestu robi Dziennik Rozpraw uwagę, że niestety inż to jest wiadomo doświadczeniem, iż należy do arcydział rewolucyjney tyranii swoim nieszczęśliwym ofiarom wkładać w usta pobłażenie postępku ich uciemiężycielów. Z końcem dodaie jeszcze wspomniona Gazeta, że po odrzuceniu wydatków druku cały zysk tego manifestu miał być oddany Madryckiej prowincjonalnej Deputacyi i użyty na umandrowanie wojska. Monitor udzielający także tego manifestu, poprzedza go tą uwagą, że wraz z oświadczeniem wojny przeciw Francyi należy ón do dziejów rewolucyi półwyspa i że z tój iędynie przyczyny umieścił go: a szczególnie z tego powodu, ponieważ czytanie tego manifestu nawet nayniewierniejszych przekona o przymuszonym położeniu i o niewoli nieszczęśliwego Króla Ferdynanda.

Dziennik Rozpraw z d. 27. Maja donosi, co następnie, z główney kwatery w

Gironie d. 22. Maja: »Konstytucyjne wojsko ściga się kolo Barceliony. Llobera po odniesioney klęsce cofnął się ku Saint-Andre de Palomar, Milans stoi jeszcze w Mataro. Po wielokrotnych pochodach tu i owdzie Mina zdawał się chcieć powrócić do Cellentu. Jenerał Donnadien i Baren d' Eroles stali d. 19. w Caldes. Główna kwatery Jenerata Curial była w Granolles. Donoszą, że Miralhes, naczelnik rojalistów zginął w potyczce pod Cerwerą.

Gazeta »Gwiazdas z d. 26. Maia pisze: »Podług listu pisanego z główny kwatery d. 19. t. m. Hrabia Abisbał uwięziony został przez naczelnika głównego sztabu w imieniu swojego oddziału wojska; wojsko rozgniewało się, że ugoda zawarł tylko dla siebie, prosiło także Xiążęcia Naczelnika, ażeby przyjął jego podległość, ale że poddawało niektóre warunki, Xiążę nie chciał przyjąć jego poddania się. W Madrycie miało pozostać 1,500 ludzi dla bezpieczeństwa spokojności. Wojsko Francuzkie postanowiło wejść tam d. 23. (co także, jak wiadomo, dnia następniego telegraf ogłosił).

Donoszą z Barceliony, że ludność tamtejsza przechodząca 120,000 ludzi pomnożyła się wiecej jak o 30,000 Konstytucyjnymi zbiegami z całej Katalonii. Wydano wprawdzie rozkazy, ażeby każdy mieszkaniec na pewny czas zapatrzzył się żywnością, wszelako obawiają się braku teżyż, gdyż wielka część ludności Barcelońskiży żyje tylko z dziennego zarobku, a zatem nie jest w stanie uczynić zadosyć wydanemu rozkazowi.

Dnia 26. Kwietnia uczyniła powtórnie w Stanach Kommissyia prawodawcza wniosek do prawa względem praw dziedziców, na który Stany przystały jeszcze w roku 1821 i 1822, lecz Król nigdy na to prawo pozwolić nie chciał. Rozprawiano nad tym wnioskiem dnia 26. i 27., przyjęto wszystkie jego punkta, a więc i bez przyzwolenia Królewskiego przyszedł do skutku.

Francyia.

Monitor z d. 27. Maia względem tylekrotnie powtarzanego zabrania Hiszpańskiego okrętu przez Francuzki okręt liniowy Jean Bart zawiera następujący wyjątek z doniesienia Kontre Admirała Barona Meynard de la Farge do Ministra Woyny.

Na pokładzie liniowego okrętu le Jean Bart w zatoce zamku Rojal (Martinique) d. 11. Marca 1823.

Mam honor oznaymić JW Pann, że d. 11. Marca o 9 godzinie wieczorem przybył po 34 driowej żegludzę okręt liniowy le Jean Bart do Martyniki.

Dnia 20. Lutego zobaczyłem w bliskości od nas wyspę Saint Marie jednę z wysp Azorskich, kazałem pospieszniey żeglować celem wylądowania na zachodzie tēy wyspy, gdy 22. o pół do pierwszēy godzinie doniesiono mi, iż jeden okręt znajdując się nie daleko od nas zdawał się nas uważać. Udałem się natychmiast na pokład i statek ten za pomocą dalekowiedza poznałem bydz korsarzem, gdy w tēm kula działowa padła niedaleko moiego okrętu. Byłem dosyć mocny, i mogłem zniszczyć uderzajocy na mnie okręt, lecz chcąc uchronić się wszelkiego nieporozumienia i całą winę na o-wym śmiatku zostawić, wywiesiłem tylko na gwiazdzie okrętu latarnię (*de metre un fanal a poupe*) dla czynienia obrotów i dla uważania go aż do świtu. O 6 godzinie dosyć się już rozwidniło, tak, że było można poznać bandery. Rozwinałem banderę okrętu Jean Bart i płynęłem z rozpuszczonemi żaglami. O 3 kwadransy na siódmą potwierdziłem to próżnym wystrzałem z działą, którēm wystrzelono z przeciwległēy strony owego statku. (Taki jest zwyczaj przy wystawianiu bander.)

W tēyż chwili wystawił ów okręt wielką Hiszpańską banderę, co potwierdziwszy także wystrzałem działowym, spuścił ją natychmiast, i chcąc uciec przedemną, wszystkie rozwinał żagle. Ja ciągle aż do 11 godziny ścigałem go bez wszelkich nieprzyjacielskich oznaków, i dla napomnienia (ażeby się zastanowił) kazałem wystrzelić z działą. On wszelako wciąż jak nayspieszniey uciekał, a za pomocą użytych wiosel udało mu się uść tak dalece, żeby go były działa moje niedosięgły. Ścigałem go przez noc całą z bateryiami gotowemi do boju (*en stricte braule-bas de combat*), a za pomocą doskonałego dalekowiedza ani na chwilę nie spuściłem go z oka. Korzystając z odmian wiatru, śledziłyśmy tak fałszywe obroty jak i boczne drogi owego okrętu, a d. 23. ze wschodem słońca byliśmy tak szczęśliwi, żeśmy go uyrzeli niedaleko bateryy okrętu Jean Bart. Pośród grania okrętowēy muzyki i wystrzałów ręczny broni zawiesić kazałem banderę Francuzką, poczem ów statek zawiesił Hiszpańską korsarską banderę, i zaczął robić wszelkimi żaglami, między którymi i małe były w czynności, chociaż ich dotąd nie używał. Powtórnie kazałem wystrzelić na napomnienie, lecz i to nie mogło pohamować jego ucieczki, sądził bowiem, że za

pomocą świeżo powstałego wiatru i szybkości żagłów swoich uścąć im potrafił. Razem więc przywiatać korsarza dwoma 36 funtowemi działami, które uczyniły go powolniejszym, chociaż powyżej okrętu wystrzelone były. Trzeci 36 funtowe działo tak blisko niego wystrzeliło, że nakoniec uczynił obrót i pozwolił się przegłądać.

Przeglądając papiery tego statku dowiedział się, że okręt o 345 beczek ładunku, nazywał się *la Nueva Veloz Mariana*, że był okrętem korsarskim uzbrojonym 24 dwunastofuntowemi działami i załogą złożoną ze 176 ludzi. Powracając z Veracruz i z Hawanny płynął do Kadyxu, wioząc z sobą ze 5 miliony wgotowiznia i tyleż we wanilli, indygo, koszenilli (czerwcu) i innych towarów.

Statek korsarski napadając w nocy okręt, którego bandery rozpoznać nie mógł, przekroczył prawo Narodów, chociaż nie postąpił sobie, jak rozbójnik morski. W każdym przypadku był to postęp nieprzyjacielski przeciw Francji i bez wątpienia byłby ten korsarz odebrał okręt *Jean Bart*, gdyby był jedynie okrętem kupieckim. Śmiałość jego iak długo pokładał ufność w prędkości żagłów, jego nieprzyjacielskie obchodzenie się aż do switu, gdzie dopiero wtedy uniknął usiłował, widząc, że miał przed sobą liniowy Francuzki okręt, jego długotrwała uporczywość nim pozwolił przegłądać swoje rzeczy, jego fałszywe obroty, usiłowania, by bieg pounożyć, ponieważ unikał wszystkiego, coby bieg jego zatrzymać mogło, jego wojenne uzbrojenie się, rozkazy zaczepki i obrony trwające ciągle wtedy jeszcze, gdyśmy już byli na jego pokładzie, to wszystko przekonywa nas, że Kapitan tego korsarskiego okrętu musiał inż mieć wiadomość o krokach nieprzyjacielskich przeciw Francji, albo przynajmniej spodziewało się tychże, miał zamiar zająć który z okrętów naszych.

Wydałem potrzebne rozkazy, ażeby ten korsarz zatrzymany został i ażeby z okrętem *Jean Bart* odpłynął do Martyniki. Na miejscu owych 118 Hiszpanów, z których składała się osada jego, opatrzony został 60 Francuzami. Rzeczy w przytomności nadzorca (*Supercargo*) zostały popieczetowane, a ostatni wspólnie z chorążym okrętowym Hebert, któremu zdałem dowódctwo tego statku, z Oficerem i z 10 żołnierzami załogi Hiszpańskiej został się na pokładzie onegoż dla zabezpieczenia nietykalności wszystkich znajdujących się tam rzeczy. To wszystko stało się z naywię-

szym porządkiem i nie nie wzięliśmy ze wspomnianego okrętu.

Gdy oznaymiłem Hiszpańskiemu Kapitanowi zamiar mój zawiezienia go do Martyniki, razem ze swoim mniemanym nadzorcą ładunku (*super cargo*), który nie był niczem więoey, iak tylko zwyczajnym podróżnikiem, przekładali mi ob-dway, bym się mógł z nimi porozumieć n. p. zniszczyć jego zapasy wojenne, zatrzymać iedną część osady okrętowey i zostawić mu tylko naypotrzebniejszych ludzi, by mógł z nimi dostać się do Kadyxu; żądania jego daley się ieszcze rozciągały, lecz ia uczyniłem im koniec, oświadczając, że na nic przystać nie mogę i że moje postanowienie jest nieodzowne.

R o s s y i a.

— Z *Petersburga* d. 8. *Maia* v. s. —

Jenerał Major Benkendorf zgi otrzymał ozdobę orderu S. Anny pierwszey klasy, na okazanie wysokiego zadowolenia Jego Cesarzskięj Mości, za odznaczający się sposób, w iakim dopełnił obowiązków Ministra przy Dworze Wirtemberskim.

Rzeczywisty Radca Stanu Moller, Wice-Gubernator Petersburski, na własną prośbę otrzymał uwolnienie.

Minister Skarbu, rzeczywisty Radca tajny Hrabia Guriew, uwolniony został przez Cesarza Jmci od zarządu Ministerstwa Skarbu z powodu słabego zdrowia i na własną prośbę. Został mu się ieszcze zarząd Dóbr Koronnych i innych do tego należących gałęzi. Minister Skarbu polecił Cesarzowi Jmci Jenerała Porucznika i byłego głównego Intendenta woyska, P. Kanhrin, który będąc na powierzonych mu urządach, zyskał pochwałę JC Mości i powszechne zaufanie, a pismami w przedmiotach Skarbu i administracyi tak w kraju, iak i za granicą korzystnie jest znany.

W Rosyi przerwano wszelkie związki handlowe z Hiszpanią i Portugalią, wiadomiono oraz wszystkich kupców i posiadających okręty, ażeby wstrzymywali się od posyłania towarów swoich do Hiszpańskich i Portugalskich portów, iakoteż do osad tych obu krajów.

Rząd poczynił rozporządzenia, ażeby do kraju niewchodziły za granicy takie pisma polityczne, które ułożone są w duchu przeciwiącym się zasadom, iakie przyjęły sprzymierzone Gabinety od chwili zawarcia Świętego Związku.